

Weerbarstige consulenten

De gebroeders Ranzijn

ARNOUD VAN DER MEULEN

Ron en Leo delen het consulenschap van Stichting Duinbehoud in de gemeente Egmond. Wat de weerbarstigheid betreft is het net als met de hond en zijn baas: de consulenten zijn op hun gebied gaan lijken. Dat is maar goed ook, want het duingebied rond Egmond wordt continu bedreigd. Dat de weerbarstigheid zich ook richt op de eigen Stichting Duinbehoud kwam duidelijk naar voren tijdens dit interview.

Leo is geograaf, hij schreef zijn doctoraalscriptie over de duinen. Het duingebied komt veel aan de orde in het lespakket dat hij als leraar aardrijkskunde doceert. Ron is journalist en benadert het behoud van de duinen vanuit een historische en planologische optiek. Via de plaatselijke milieu- en landshapsgroep 'Hart voor Egmond' is Stichting Duinbehoud met hem in contact gekomen. Ron en Leo hebben een andere invalshoek dan de meeste andere duinconsulenten. Leo: "Als we tijdens het consulentenweekend op stap gaan met al die natuurkenners, dan voelen we ons echte leken." Leo vertelt spontaan over de plannen van de gemeente Egmond met de Noordlob, een duinterrein ten noorden van Egmond aan Zee. Kennelijk vindt hij dat interviews met consulenten vooral over de bedreigingen van het duingebied moeten gaan en niet over de consulenten zelf: "Het zou een enorme uitbreiding worden van het dorp richting het noorden in het duingebied van Jonkheer Six. De gemeente had alles rond. Het was ogenschijnlijk een kansloos gevecht. Een flinke oppervlakte aan duingebied zou verloren gaan. Gelukkig is dat onzalige plan afgeblazen. Op een kleine uitzondering na, want een klein duindal is gebruikt voor woningbouw." Ron: "Onder druk van 'Hart voor Egmond' en enkele andere groeperingen is het plan door de Kroon geschrapt."

In de tijd dat de familie Six de scepter zwaaide, werden per jaar slechts 300 jaarkaarten uitgegeven. Een jaarkaart verschaftte alleen in de zomermaanden toegang tot het gebied (foto: Henk Wijkhuizen).

Wimmenummerduinen

Ron en Leo volgen de plannen van de gemeente en de beheerder van de duinen bij Egmond (NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland) voortdurend. Wanneer deze plannen een bedreiging vormen voor de duinen reageren ze erop en vaak verwoorden ze ook alternatieven. Ron: "Toen het PWN de Wimmenummerduinen aankocht, werd er van ons ook een standpunt verwacht. Voor Duinbehoud hebben we toen een nota geschreven en een artikel in DUIN (DUIN 93:2, pagina 22-23)." De Wimmenummerduinen hebben binnen het Nederlandse duingebied een uniek karakter. Het gebied kent een soortenrijke en kenmerkende begroeiing en een goede broedvogelstand. Het vertegenwoordigt het grootste stuk aaneengesloten "levend" zeedorpenlandschap in Nederland. Leo: "Voor de overname in 1993 was het gebied privébezit van de familie Six en dat leidde tot een speciale vorm van beheer. Omdat het gebied voor de jacht gebruikt werd, was het zeer beperkt toegankelijk. Desondanks werden stukjes grond verpacht aan mensen die er zomerhuisjes bouwden of extensieve landbouw bedreven."

Jachtopziener

Ron en Leo zijn absoluut geen voorstanders van de jacht, maar benadrukken dat het gebied ten behoeve van de jacht is beschermd tegen grootschalige recreatie. Ron: "Dat was de laatste veertig jaar vooral te danken aan jachtopziener Jaap de Waard. Ik denk dat hij vroeger in zijn eentje meer toezicht op het hele duingebied hield, dan het x-aantal mensen van het PWN nu." Leo: "Hij was er dag en nacht. Weekend of vakantie bestond voor hem niet. Ondanks zijn bescheiden postuur boezemde hij een enorm ontzag in. Iedereen kende hem hier. Ten behoeve van de jacht was het gebied zeer beperkt toegankelijk. De Waard heeft op zijn manier een stempel gedrukt op het gebied. Plannen van Stichting Duinbehoud zoals grootschalige verstuing en dat soort zaken vond hij echt flauwekul". Leo: "De Egmonders zijn vanaf de middeleeuwen bezig om dit weerbarstige gebied vast te leggen. Voor hen zijn voorstellen voor verstuingen en een gekerfde zeereep de meest idiote voorstellen die je kunt doen". Ron: "Dat heeft ook tijd nodig. Maar naar aanleiding daarvan denk ik dat zo'n systeem van duinconsulenten heel belangrijk is voor Stichting Duinbehoud. De kennis van de plaatselijke situatie en factoren, daar staat of valt toch de haalbaarheid van allerlei plannen mee. En dat geldt dus ook bijvoorbeeld voor de duinlandjes."

Duinlandjes

In het westelijke en zuidelijke deel van de Wimmenummerduinen ligt een groot aantal zeer kleinschalige akkertjes, die nog steeds worden gebruikt.

Speciaal voor de eendenjacht was een vijver gemaakt met schuilhutjes. Tot 1993 was dit gewijde grond waar jachtbaas Jaap de Waard niemand toeliet (foto: Henk Wijkhuizen).

Leo Ranzijn (derde van rechts) laat zijn ideeën en frustraties de vrije loop. Zijn broer Ron (geheel rechts) luistert gespannen toe tijdens een excursie in de Wimmenerduinen in 1995 (foto: Henk Wijkhuizen).

Ten behoeve van de regeneratie (= herstel) van vochtige duinvaleien wil het PWN de landjes die wat verder van het dorp liggen saneren. Ook Stichting Duinbehoud ziet die ver weg gelegen landjes het liefst snel verdwijnen. Leo en Ron onderschrijven dat slechts gedeeltelijk. Leo: "Wij vinden dat PWN een uitsterfbeleid moet voeren". Ron: "Uit onderzoek is gebleken, dat de invloed van die afgelegen landjes op de natuurwaarde gering is. Ik vind dat er ook cultuurhistorische waarde aan de landjes zit". Stichting Duinbehoud wil dat die rommelige keetjes op de duinlandjes worden opgeruimd. Ron en Leo vinden juist dat de rommeligheid deel uitmaakt van de charme van de duinlandjes. De keetjes worden van oudsher gemaakt van wrakhout en afval. Die charme heeft een kunstenaar zelfs geïnspireerd tot het maken van pentekeningen (zie omslag).

Fietspad

Het PWN staat bekend als een goede beheerder. Toch hebben Leo en Ron kritiek op het beheer van

hun duingebied door deze organisatie. De provincie wil in de binnenduintrand een fietspad aanleggen. Het PWN is bang dat de provincie zich zal uitspreken voor een westelijker tracé, door een kwetsbaarder deel van het gebied. Daarom stemt het bedrijf in met het tracé door de binnenduintrand. Leo: "Dat ze dat fietspad aan willen aanleggen is onbegrijpelijk. De provincie moet miljoenen gulden beschikbaar stellen voor de ontwikkeling van nieuwe natuur. Door de aanleg van dat fietspad neem je een heel stuk bestaande natuur weg. Er is al een fietspad, dat buiten het gebied langs de binnenduintrand loopt. Als je er fietst heb je zicht op bos, polder en bollenvelden. Als het er nog niet zou liggen zouden ze het daar aanleggen."

Openstelling

Een ander punt van kritiek betreft de openstelling van de Wimmenerduinen, direct na de aankoop. De openstelling vond plaats voordat de discussie over het beheersplan had plaatsgevonden en terwijl vegetatieonderzoek en vogelinventarisaties nog aan de gang waren. Ron: "Er zijn enorme woningbouwplannen landinwaarts ter hoogte van de Wimmenerduinen. De mensen die daar gaan wonen gaan natuurlijk ook in dat duingebied recreëren. Daar moet je het beleid op afstemmen." Het PWN had er verstandig aan gedaan de beperkte toegankelijkheid van het gebied na de overname te handhaven. Na verloop van tijd zou dan een met onderzoek onderbouwde beslissing mogelijk zijn geweest, om in minder kwetsbare gedeelten recreatie toe te laten. Leo: "Het is nu eenmaal moeilijk om een gebied af te sluiten dat je al hebt vrijgegeven voor recreatie."

Ron: "Voor dit standpunt, dat wij ook in onze nota hebben verwoord, hebben we bij het bureau van de Stichting Duinbehoud eigenlijk geen gehoor gevonden. Wij vinden dat de doelstelling van Stichting Duinbehoud het behoud van de duinen moet zijn en niet het bevorderen van recreatie. Daarom zijn we ook bezorgd over de recente statutenwijziging, waarmee Stichting Duinbehoud de natuurvriendelijke recreant onder haar hoede neemt. Wanneer de recreatie ten koste gaat van een buitengewoon waardevol gebied moet Stichting Duinbehoud zich durven uitspreken voor de afsluiting van dat gebied. Door van te voren allerlei afwegingen te maken geeft Stichting Duinbehoud veel prijs, voordat het gevecht is begonnen. Het draagvlak voor natuurbescherming moet je vergroten door in te spelen op de lokale situatie en niet door het openstellen van kwetsbare gebieden. Voor de kennis en contacten die daarvoor nodig zijn beschikt Stichting Duinbehoud over consultants." Ron en Leo vinden dat duidelijker geregeld moet worden wat het bureau en bestuur van Stichting Duinbehoud doet met de alternatieven, ideeën en nota's van de consultants. Verder zijn de contacten overigens goed en Ron en Leo zullen zich blijven inzetten als pleitbezorgers van de natuur in en om Egmond en de Wimmenerduinen in het bijzonder.